Oikeustapauskokoelma

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

16 päivänä toukokuuta 2013 *

Henkilöstö — Sosiaaliturva — Vakava sairaus — Vakavan sairauden käsite — Sairaalahoito — Maksusitoumus — Maksutoimiston suoraan suorittama maksu — Yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä ei vahvisteta majoituskustannusten enimmäismääriä — Velvollisuus ilmoittaa vakuutetulle ennalta kohtuuttomasta laskutuksesta

Asiassa F-104/10,

jossa on kyse SEUT 270 artiklan, jota sovelletaan Euratomin perustamissopimukseen sen 106 a artiklan nojalla, perustuvasta kanteesta,

Mario Alberto de Pretis Cagnodo, Euroopan komission entinen virkamies,

Serena Trampuz de Pretis Cagnodo, edellisen puoliso,

molempien kotipaikka Trieste (Italia), edustajanaan asianajaja C. Falagiani,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään J. Currall ja D. Martin, avustajanaan asianajaja A. Dal Ferro,

vastaajana,

VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. I. Rofes i Pujol (esittelevä tuomari) sekä tuomarit I. Boruta ja K. Bradley,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Tomac,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Mario Alberto De Pretis Cagnodo ja hänen puolisonsa Serena Trampuz de Pretis Cagnodo ovat virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 21.10.2010 saapuneella kannekirjelmällään nostaneet tämän kanteen, jossa virkamiestuomioistuinta vaaditaan kumoamaan 1.10.2009 päivätystä maksutositteesta

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

nro 10 ilmenevät yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän Ispran (Italia) maksutoimiston (jäljempänä maksutoimisto) päätökset, joissa kieltäydytään korvaamasta 100:aa prosenttia Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoidosta aiheutuneista kuluista ajalta 13.2.2009—25.3.2009 ja jätetään Mario Alberto de Pretis Cagnodon vastattavaksi 28 800 euroa sairaalahoidon aikaisista majoituskuluista, joita on pidetty kohtuuttomina.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin niitä sovelletaan tähän asiaan (jäljempänä henkilöstösäännöt), 72 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sairaustapauksessa virkamiehen, hänen puolisonsa silloin, kun puoliso ei voi saada samanluonteisia ja -suuruisia suorituksia sovellettaessa kaikkia muita lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia määräyksiä, hänen lastensa ja liitteessä VII olevassa 2 artiklassa tarkoitettujen hänen huollettavinaan olevien henkilöiden sairauskulut korvataan 80 prosentin enimmäismäärään asti [unionin] toimielimien yhteisellä päätöksellä antaman säädöksen perusteella henkilöstösääntökomitean annettua lausuntonsa. Kyseistä enimmäismäärää korotetaan 85 prosenttiin seuraavien etuuksien osalta: neuvottelu ja potilaskäynnit, kirurgiset toimenpiteet, sairaalahoito, lääkevalmisteet, röntgen, analyysit, laboratoriotutkimukset ja lääkärinmääräyksen perusteella annetut proteesit lukuun ottamatta hammasproteeseja. Enimmäismäärä korotetaan 100 prosenttiin tuberkuloosin, lapsihalvauksen, syövän, mielisairauden ja muiden sellaisten sairauksien osalta, joiden nimittävä viranomainen katsoo olevan yhtä vakavia, sekä seurantatutkimuksen ja synnytyksen osalta. Kuitenkaan 100 prosentin suuruiset korvaukset eivät koske ammattisairauksia tai onnettomuuksia, joihin sovelletaan 73 artiklaa.

– –

2. Virkamieheen, joka on [unionin] palveluksessa 63 vuoden ikään asti tai jolle maksetaan työkyvyttömyyskorvausta, sovelletaan hänen palvelussuhteensa päättymisen jälkeen 1 kohdan säännöksiä. Vakuutusmaksu lasketaan eläkkeen tai korvauksen perusteella.

– –

2 a. Myös seuraaviin henkilöihin sovelletaan 1 kohdan säännöksiä sillä edellytyksellä, että he eivät harjoita ansiotoimintaa:

i) vanhuuseläkettä saava entinen virkamies, joka on eronnut [unionin] palveluksesta alle 63-vuotiaana,

– –”

3 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1) 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Talousarviomäärärahat on käytettävä moitteettoman varainhoidon periaatteen eli taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti.

2. Taloudellisuuden periaate edellyttää, että varat, joita toimielin käyttää toimintojensa toteuttamiseksi, ovat käytettävissä oikeaan aikaan ja että ne ovat määrältään riittävät, laadultaan asianmukaiset sekä kustannuksiltaan mahdollisimman edulliset.

Tehokkuuden periaatteen tarkoituksena on saavuttaa käytetyillä varoilla parhaat mahdolliset tulokset.

Vaikuttavuuden periaatteen tarkoituksena on saavuttaa toiminnalle asetetut tavoitteet ja siltä odotetut tulokset.

_ _”

4 Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 36 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jollei kanne täytä 35 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa, 2 kohdassa tai 5 kohdassa asetettuja vaatimuksia, kirjaajan on asetettava kantajalle kohtuullinen määräaika kanteen täydentämiselle. Jos kantaja ei määräajassa täydennä kannettaan, virkamiestuomioistuin päättää, aiheuttavatko puutteet kanteen jättämisen tutkimatta.”

5 Henkilöstösääntöjen 72 artiklassa tarkoitetun, Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavan yhteisen sairausvakuutussäännöstön (jäljempänä yhteinen säännöstö) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Henkilöstösääntöjen 72 artiklan mukaisesti perustetaan Euroopan yhteisöjen toimielinten yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä [jäljempänä yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä tai järjestelmä]. Järjestelmällä taataan vakuutetuille tässä säännöstössä ja sen 52 artiklan nojalla hyväksytyissä yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä tarkoitetuin rajoituksin ja edellytyksin sairauden, tapaturman tai raskauden vuoksi aiheutuneiden kulujen korvaaminen sekä hautauskulukorvauksen maksaminen.

Edunsaajia ovat vakuutetut henkilöt ja heidän kauttaan vakuutetut.

_ _” *

6 Yhteisen säännöstön 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”_ _

3. Järjestelmään kuuluvat

— vanhuuseläkettä saavat entiset virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt,

— _ _”

7 Yhteisen säännöstön 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Vakuutetun kautta vakuutettuja henkilöitä ovat 13 ja 14 artiklassa vahvistetuin edellytyksin:

— vakuutetun puoliso, jos hän itse ei kuulu järjestelmän piiriin,

— _ _”

8 Yhteisen säännöstön 20 artiklassa, jossa vahvistetaan yleiset korvaussäännöt, säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän taloudellisen tasapainon säilyttämiseksi ja henkilöstösääntöjen 72 artiklassa vahvistetun sosiaaliturvaperiaatteen noudattamiseksi yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä voidaan vahvistaa enimmäismäärät tiettyjen etuuksien mukaisille korvauksille.

Jos vakuutetun esittämät kulut ovat alhaisemmat kuin enimmäismäärä, korvaus suoritetaan esitettyjen kulujen määrän mukaan.

* Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset yhteisestä säännöstöstä on suomennettu virkamiestuomioistuimessa, koska EUVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

2. Sellaisten etuuksien osalta, joiden mukaisille korvauksille ei ole vahvistettu enimmäismäärää, kulujen alkuperämaan normaaliin kustannustasoon nähden kohtuuttomaksi katsottava kulujen osa ei anna aihetta korvaukseen. [Yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän m]aksutoimisto määrittelee kohtuuttomaksi katsottavan kulujen osan tapaus kerrallaan asiantuntijalääkärin annettua lausuntonsa.

– –

6. Henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan mukaisesti kuluista, jotka ovat aiheutuneet tuberkuloosin, polion, syövän, mielisairauden ja muiden nimittävän viranomaisen päätöksellä yhtä vakaviksi luokiteltujen sairauksien vuoksi, korvataan 100 prosenttia [yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän] maksutoimiston asiantuntijalääkärin annettua lausuntonsa.

Kyseinen lausunto annetaan yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä vahvistettujen yleisten kriteerien pohjalta [yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän] lääketieteellisen lautakunnan annettua lausuntonsa.

– –”

9 Yhteisen säännöstön 30 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vakuutetuille voidaan myöntää ennakkoa heidän auttamisekseen selviytymään merkittävistä kuluista. Ennakkoa myönnetään etenkin sairaalamaksuja varten.

2. Terveydenhuoltokustannusten ennakot vähennetään vakuutetulle järjestelmän nojalla maksettavasta summasta, palkasta tai eläkkeestä tahi mistä tahansa muusta maksusta, jonka toimielin suorittaa vakuutetulle, tai vakuutetun kuoltua perhe-eläkkeestä. – –”

10 Yhteisen säännöstön 35 artiklassa säädetään seuraavaa:

”– –

2. Ennen päätöstään henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla tehdystä valituksesta nimittävä viranomainen tai tapauksen mukaan [yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän] hallintoneuvosto pyytää [yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän] hallintokomitean lausunnon.

– –”

11 Yhteisen säännöstön 36 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Järjestelmän toimivuudesta vastaavat hallintokomitea, keskustoimisto, maksutoimistot ja lääketieteellinen lautakunta.”

12 Yhteisen säännöstön 41 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Hallintokomiteaa avustaa lääketieteellinen lautakunta, joka koostuu yhdestä asiantuntijalääkäristä kutakin toimielintä kohti sekä kunkin maksutoimiston asiantuntijalääkäreistä.

Hallintokomitea ja keskustoimisto voivat kuulla lääketieteellistä lautakuntaa kaikista järjestelmän puitteissa ilmenevistä lääketieteellisistä kysymyksistä. Lautakunta kokoontuu hallintokomitean, keskustoimiston tai jonkun maksutoimistojen asiantuntijalääkärin pyynnöstä ja antaa lausuntonsa sille asetetussa määräajassa.”

13 Yhteisen säännöstön 43 artiklassa säädetään hyväksynnästä ja valvonnasta seuraavaa:

”1. Yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän tulot ja menot toteutetaan vastaavalla tavalla kuin [asetuksessa N:o 1605/2002] ja erityisesti sen 60 artiklassa on säädetty.

2. – –

3. Keskustoimisto suorittaa tai suorituttaa jälkikäteistarkastuksia varmistaakseen,

— että maksutoimistot ovat suorittaneet maksut lakia ja sääntöjä noudattaen sekä hyvän taloushallinnon periaatteiden edellyttämällä tavalla,

– –”

14 Yhteisen säännöstön 52 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan nojalla toimielimet siirtävät [Euroopan] komissiolle toimivallan vahvistaa yleisillä täytäntöönpanosäännöksillä kulujen korvaussäännöt järjestelmän taloudellisen tasapainon säilyttämisen edellyttämällä tavalla sekä henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistettua sosiaaliturvaperiaatetta noudattaen.

– –”

15 Euroopan komission yhteisen säännöstön 52 artiklan nojalla antamien yleisten täytäntöönpanosäännösten (jäljempänä yleiset täytäntöönpanosäännökset) II osaston 2 luvun 1.3 kohdassa, joka koskee sairaalahoidon kulujen korvaamiseen sovellettavia yksityiskohtaisia sääntöjä, määrätään korvausprosenteista seuraavaa:

”Sairaalahoitona pidettävän sairaalassaolon kuluista korvataan 85 prosenttia, jos kyse on kirurgisesta toimenpiteestä tai lääketieteellisestä hoidosta.

Korvaus korotetaan 100 prosenttiin

— vakavassa sairaudessa,

— – –

— pitkäaikaisessa sairaalahoidossa 30 peräkkäisen päivän jälkeisistä sairaalassaolon kuluista asiantuntijalääkärin annettua lausuntonsa.” *

16 Yleisten täytäntöönpanosäännösten edellä mainitussa 1.3 kohdassa säädetään korvauksen edellytyksistä seuraavaa:

”Sairaalahoidon kulut korvataan vain, jos siitä on laadittu lääkärinlausunto, joka on toimitettu maksutoimiston asiantuntijalääkärille.

* Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset yleisistä täytäntöönpanosäännöksistä on suomennettu virkamiestuomioistuimessa, koska EUVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

— Majoituskulut:

Sairaalassaolon kulut, jotka liittyvät täysihoitoon, palveluihin ja veroihin, korvataan tosiasiallisesti aiheutuneiden menojen perusteella ja niiden laskutussääntöjen mukaisesti, jotka ovat voimassa maassa, jossa sairaalahoito tapahtui. Jos ne sisältyvät sairaalahoitopäivän kokonaishintaan, korvaus suoritetaan kokonaissummana.

Kuluista, jotka johtuvat huoneen valinnasta, korvataan enintään sairaalan edullisimman yhden hengen huoneen hinta.

Kulut korvataan vain sellaisen sairaalahoidon ajalta, joka on lääketieteellisesti tarpeen toimenpiteiden toteuttamiseksi tai hoidon antamiseksi maassa, jossa sairaalahoito tapahtui.

– –”

17 Yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 4 luvussa, joka koskee maksusitoumuksia ja ennakoita, täsmennetään seuraavaa:

”Vakuutetuille voidaan yhteisen säännöstön 30 artiklan mukaan myöntää ennakkoa heidän auttamisekseen selviytymään merkittävistä kuluista. Ennakkoa myönnetään pääasiallisesti maksusitoumuksina ja poikkeuksellisesti ennakkomaksuina.

– –

1. Maksusitoumukset

Vakuutetun on muissa kuin hätätapauksissa ja force majeure -tilanteissa pyydettävä maksusitoumusta etukäteen.

Maksusitoumus myönnetään seuraavissa tapauksissa:

— Sairaalahoidon osalta maksusitoumus kattaa päälaskut ja kirurgian laskut.

– –

Kun maksusitoumus on myönnetty, kulujen osa, joka jää vakuutetun maksettavaksi korvausprosentin soveltamisen jälkeen, pääsääntöisesti vähennetään myöhemmistä korvauksista tai mahdollisesti vakuutetun palkasta, eläkkeestä tai muista määristä, joita kyseinen toimielin suorittaa hänelle. Maksutoimiston pyynnöstä jäännös voidaan maksaa tilisiirrolla yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän pankkitilille.

– –”

18 Yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvussa, joka koskee vakavan sairauden tunnustamista, säädetään seuraavaa:

”1. Määritelmä

Vakavina sairauksina pidetään erityisesti tuberkuloosia, lapsihalvausta, syöpää, mielisairautta ja muita sairauksia, joiden nimittävä viranomainen katsoo olevan yhtä vakavia.

Viimeksi mainittuja ovat sairaudet, joissa täyttyvät vaihtelevissa määrin seuraavat neljä kriteeriä:

— odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen,

— kroonisuus,

— raskaiden diagnostisten ja/tai terapeuttisten toimenpiteiden tarve,

— vakavan vamman olemassaolo tai uhka.

_ _”

Tosiseikat

19 Mario Alberto de Pretis Cagnodo on vanhuuseläkkeellä oleva komission entinen virkamies ja hänet on sen perusteella vakuutettu yhteisessä sairausvakuutusjärjestelmässä. Hänen puolisonsa Serena Trampuz de Pretis Cagnodo, joka on samoin kantajana tässä asiassa, kuuluu yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän tarjoaman ensisijaisen suojan piiriin vakuutetun puolisona ja on vakuutettu viimeksi mainitun kautta.

20 Serena Trampuz de Pretis Cagnodo pyysi 22.1.2009 vakuutetun puolisona ja edustajana maksutoimistolta yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 4 luvun 1 kohdan nojalla maksusitoumusta omaa sairaalahoitoaan varten, jonka oli tarkoitus alkaa 12.2.2009 Anthea-klinikalla Barissa (Italia). Maksutoimisto hyväksyi pyynnön 5.2.2009 ja lähetti klinikalle kirjeen, jossa se ilmoitti maksavansa Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoidon kulut ja totesi, ettei vakuutetuille saanut lähettää mitään väliaikaista laskua eikä heiltä saanut pyytää mitään etumaksua.

21 Serena Trampuz de Pretis Cagnodo otettiin sairaalaan 13.2.2009. Hänelle suoritettiin 14.2.2009 toimenpide, jonka jälkeen ilmenneen komplikaation vuoksi oli tehtävä toinen kirurginen toimenpide 25.2.2009. Serena Trampuz de Pretis Cagnodo oli Anthea-klinikalla 25.3.2009 saakka eli kaikkiaan 40 päivää.

22 Maksutoimisto otti maksusitoumuspäätöksensä johdosta 13.4.2009 yhteyttä Anthea-klinikkaan ja pyysi tätä lähettämään päälaskun maksettavaksi suoraan sille eikä potilaalle. Anthea-klinikka lähetti maksutoimistolle 16.4.2009 päivätyn laskun nro 4080, jonka kokonaissumma oli arvonlisäveroineen 83 893,20 euroa, josta 57 600 euroa oli majoituskuluja hintaan 1 440 euroa päivältä ja 26 293,20 euroa terveydenhuoltokuluja ja sairaalahoidon kuluja. Maksutoimisto maksoi koko laskun, jossa yksilöitiin viimeksi mainitut kulut mutta ei mainittu kantajan huonetyyppiä, ilmoittamatta laskun summaa kantajille etukäteen.

23 Maksutoimisto lähetti Mario Alberto de Pretis Cagnodolle 1.10.2009 päivätyn maksutositteen nro 10, josta ilmenee seuraavaa: i) sairaalahoidosta maksettu kokonaismäärä oli 83 893,20 euroa; ii) maksutoimisto on pitänyt laskutettuja yhteensä 57 600 euron majoituskuluja kohtuuttomina; iii) majoituskuluista korvataan vain 28 800 euroa eli 720 euroa päivältä arvonlisäveroineen, jolloin vakuutetun maksettavaksi jää 28 800 euroa, ja iv) korvauskelpoisista sairaalahoidon kuluista, jotka ovat 55 093,20 euroa, josta 26 293,20 euroa on terveydenhuoltokuluja ja 28 800 euroa majoituskuluja, korvataan Mario Alberto de Pretis Cagnodolle 85 prosenttia, joten maksutoimisto vastaa 46 829,22 euron kuluista ja 8 263,98 euroa jää Mario Alberto de Pretis Cagnodon vastattavaksi. Näistä laskelmista ilmenee, että 40 päivää kestäneen sairaalahoidon yhteenlasketuista terveydenhuoltokuluista ja majoituskuluista maksutoimisto on pitänyt korvauskelpoisena määränä 1 377,30:tä euroa sairaalassaolopäivää kohti.

24 Serena Trampuz de Pretis Cagnodo esitti maksutositteesta nro 10 huomautuksia ja korosti, että Anthea-klinikkaan voitiin ottaa yhteyttä majoitusta koskevien lisätietojen saamiseksi. Kuten myös Serena Trampuz de Pretis Cagnodon henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän valituksen johdosta 23.7.2010 tehdystä komission päätöksestä (jäljempänä valituksen hylkäämisestä tehty päätös) ilmenee, tälle kantajalle ilmoitettiin 13.11.2009, että häntä koskevat asiakirjat on siirretty yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän lääketieteelliselle lautakunnalle (jäljempänä lääketieteellinen lautakunta) lausuntoa varten. Valituksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee myös, että kyseinen kantaja pyysi 26.11.2009 lähettämässään sähköpostissa, että sairauskassa ottaisi yhteyttä Anthea-klinikkaan 16.4.2009 päivätyn laskun mahdollista uudelleen tutkimista varten.

25 Valituksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee vielä, että maksutoimisto antoi Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle 27.11.2009 sähköpostitse tiedoksi vastuuhenkilönsä ja Anthea-klinikan työntekijän puhelinkeskustelun sisällön. Tämän yhteydenoton aikana viimeksi mainittu oli todennut, että kyseinen kantaja oli sairaalahoidon aikana erittäin korkeatasoisessa sviitissä, jossa oli messinkivuode, ja että hänellä oli à la carte –ruokailu. Anthea-klinikka ei vastannut maksutoimiston kirjalliseen pyyntöön, jossa pyydettiin ilmoittamaan klinikan edullisimman yhden hengen huoneen hinta.

26 Lääketieteellisen lautakunnan Brysselissä (Belgia) 10.12.2009 pitämän kokouksen pöytäkirjasta, joka annettiin tiedoksi Mario Alberto de Pretis Cagnodolle 26.1.2010 päivätyllä maksutoimiston kirjeellä, ilmenee, että lääketieteellinen lautakunta vahvisti laskutettujen yhteensä 57 600 euron majoituskulujen olevan kohtuuttomia sen perusteella, että italialaisten lääkäreiden antamien tietojen mukaan Italiassa tämäntyyppisten kulujen oli todettu olevan 400–660 euroa päivässä ilman arvonlisäveroa (jäljempänä 26.1.2010 tehty päätös).

27 Serena Trampuz de Pretis Cagnodo teki henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan perusteella valituksen, joka oli päivätty 16.4.2010 ja jonka komissio kirjasi saapuneeksi 22.4.2010. Kyseinen kantaja katsoo valituksessaan yhtäältä, että maksutoimiston, joka oli Anthea-klinikan laskun vastaanottaja, olisi pitänyt vedota majoituskuluina vaaditun määrän kohtuuttomuuteen ajoissa eikä maksaa laskua. Hän katsoo toisaalta, että hänen sairaalahoitoonsa liittyvät kulut olisi pitänyt korvata 100-prosenttisesti, koska sairaalahoitoon johtanut sairaus on henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu ”vakava” sairaus. Serena Trampuz de Pretis Cagnodo väittää vielä, että koska oli perusteltua, että sairaalahoito kesti yli 30 päivää, viimeisten kymmenen päivän sairaalahoitokulut olisi pitänyt korvata 100-prosenttisesti. Majoituskulujen kohtuuttomuuden osalta kyseinen kantaja arvostelee sitä, ettei Anthea-klinikka laskuttanut majoituskuluina 300:aa euroa päivältä yhden hengen huoneesta, mikä määrä oli ennen sairaalahoitoa ilmoitettu hänelle suullisesti kahteen kertaan, vaan se paisutti majoituskulut 1 440 euroon päivältä sillä verukkeella, että hänet oli majoitettu erittäin korkatasoiseen sviittiin, mikä ei pidä paikkansa, koska klinikalla ei ole potilaille sviittejä.

28 Valituksen johdosta nimittävä viranomainen pyysi maksutoimiston asiantuntijalääkäriltä (jäljempänä asiantuntijalääkäri) lausuntoa yhtäältä siitä, olivatko 30 peräkkäisen päivän jälkeisen sairaalahoidon kulut perusteltuja, ja toisaalta siitä, voitiinko sairautta, jonka vuoksi Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle tehtiin kirurginen toimenpide, pitää yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa tarkoitettuna vakavana sairautena. Asiantuntijalääkäri katsoi 18.5.2010 antamassaan lausunnossa ensimmäisen kysymyksen osalta, että potilas olisi voitu kotiuttaa Anthea-klinikalta 8.3.2009, koska tämän jälkeen annettu hoito ja tehdyt tutkimukset olisi voitu toteuttaa potilaan kotipaikassa tai avohoitona. Jälkimmäisen kysymyksen osalta hän katsoi, että perustavanlaatuisista kriteereistä, joiden perusteella sairautta voidaan pitää vakavana, ei täyttynyt ainakaan kaksi eli odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen ja vakavan haitan tai vamman olemassaolo tai uhka.

29 Nimittävä viranomainen pyysi yhteisen säännöstön 35 artiklan 2 kohdan mukaisesti myös yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän hallintokomitean (jäljempänä hallintokomitea) lausuntoa. Hallintokomitea keskusteli 9. ja 10.6.2010 pitämässään kokouksessa valituksessa esiin tuoduista kysymyksistä ja pyysi lääketieteellisen lautakunnan kantaa siihen, oliko sairaalahoidon kesto lääketieteellisesti välttämätön. Lääketieteellinen lautakunta vastasi tähän 24.6.2010, ettei asiakirja-aineistossa ollut tarpeeksi tietoja 30

päivää ylittäneestä sairaalahoidosta, ja katsoi, että yleisten täytäntöönpanosäännösten II osaston 2 luvun 1.3 kohdan säännöstä, joka koskee 30 peräkkäistä päivää ylittävän sairaalassaolon kulujen korvaamista 100-prosenttisesti, voitiin soveltaa Serena Trampuz de Pretis Cagnodoon. Lääketieteellisen lautakunnan vastauksen johdosta hallintokomitea puolsi sitä, että maksutoimiston päätös, ettei kyseiseen kantajaan sovelleta vakavan sairauden 100-prosenttista korvausta, pysytetään.

30 Valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä kieltäydyttiin hyväksymästä valitusta sekä siltä osin kuin on kysymys niiden majoituskulujen kohtuuttomuudesta, jotka ylittävät päivässä 720 euroa arvonlisäveroineen, että siltä osin kuin on kysymys yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa tarkoitetun vakavan sairauden puuttumisesta. Siltä osin kuin on kysymys siitä, oliko Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoito 30 päivän jälkeen välttämätöntä, nimittävä viranomainen katsoi, että asiakirja-aineisto oli tarpeen siirtää maksutoimistoon, jotta tämä pyytäisi ulkopuolista lääketieteellistä asiantuntijalausuntoa.

31 Valituksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee myös, että hallintokomitea on 9. ja 10.6.2010 pitämänsä kokouksen jälkeen antamassaan lausunnossa pyytänyt, että keskustoimisto tai maksutoimisto tai molemmat avustaisivat Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa majoituksen ylilaskutuksen perimisessä takaisin Anthea-klinikalta. Asiakirja-aineistosta ei ilmene, että kyseiset maksutoimistot olisivat noudattaneet hallintokomitean pyyntöä.

Asianosaisten vaatimukset

32 Kantajat vaativat kanteessaan, että virkamiestuomioistuin

— lykkää kyseessä olevien summien perimismenettelyn täytäntöönpanoa tai kieltää sen väliaikaisesti, ja kieltää väliaikaisesti summien vähentämisen viran puolesta Mario Alberto de Pretis Cagnodon eläkkeestä (ensimmäinen vaatimus),

— katsoo ja toteaa, ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa kohtaan voida esittää mitään moitetta tai väitettä, joka koskisi klinikan, jossa hänelle tehtiin toimenpide, vaatimien majoituskulujen määrää ja maksamista (toinen vaatimus),

— luokittelee Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoon johtaneen sairauden ja hänelle tehdyt toimenpiteet ”vakaviksi” (kolmas vaatimus),

— pitää sairaalahoidon kestoa välttämättömänä ja hoidollisesti oikeana (neljäs vaatimus),

— toteaa, ettei kantajien tarvitse palauttaa mitään maksutoimiston suorituksia (viides vaatimus),

— määrää, että komission on kumottava vaatimus 41 833 euron tai jonkin muun mahdollisesti määritettävän summan palauttamisesta (kuudes vaatimus),

— määrää, ettei komissio saa viran puolesta vähentää Mario Alberto de Pretis Cagnodon eläkkeestä 41 833 euron summaa tai mitään muuta määritettävää summaa (seitsemäs vaatimus),

— ryhtyy asian selvittämistoimiin (kahdeksas vaatimus) ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut (yhdeksäs vaatimus).

33 Kantajat ovat täydentäessään kannettaan 16.11.2010 täsmentäneet ja laajentaneet vaatimuksiaan siten, että he vaativat kanteessaan, että virkamiestuomioistuin

— kumoaa 1.10.2009 päivätystä maksutositteesta nro 10 ilmenevän komission päätöksen,

— kumoaa 26.1.2010 tehdyn päätöksen ja

— kumoaa valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen.

34 Komissio vaatii, että virkamiestuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai hylkää sen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudenkäyntimenettely

35 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo kääntyi 5.11.2010 työjärjestyksen 36 artiklan mukaisesti kantajien edustajan puoleen, jotta kannetta täydennettäisiin, sillä siihen ei ollut liitetty toimielimen tointa, jonka kumoamista vaadittiin, asiakirjaa, joka osoittaisi kantajien edustajan kelpoisuuden, eikä myöskään asian lyhennelmää, ja se antoi edustajalle tätä varten määräajan, joka päättyi 15.11.2010. Koska kannetta täydennettiin vasta 16.11.2010, virkamiestuomioistuimen toinen jaosto, jonka ratkaistavaksi asia oli annettu, päätti 24.10.2011 pitämässään kokouksessa sille työjärjestyksen 36 artiklassa annetun harkintavallan nojalla, ettei kannetta ollut tässä tapauksessa jätettävä tutkimatta määräajan noudattamatta jättämisen vuoksi.

36 Kantajat nostivat virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 15.11.2010 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla kanteen, jossa he vaativat, että välitoimista päättävän tuomarin on määrättävä, että perintämenettelyn, jossa Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoon liittyvät korvaamatta jätetyt määrät vähennettään viran puolesta Mario Alberto de Pretis Cagnodon vanhuuseläkkeestä, täytäntöönpano on keskeytettävä. Tämä kanne kirjattiin asiannumerolla F-104/10 R.

37 Virkamiestuomioistuimen presidentti hylkäsi asiassa F-104/10 R, de Pretis Cagnodo ja Trampuz de Pretis Cagnodo vastaan komissio, 15.2.2011 antamallaan määräyksellä täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan hakemuksen, koska kantajat eivät olleet näyttäneet toteen, että kiireellisyysedellytys täyttyi tässä tapauksessa.

38 Kantajat toimittivat 11.4.2011 virkamiestuomioistuimelle ulkopuolisen lääketieteellisen asiantuntijalausunnon, jota maksutoimisto oli pyytänyt vastatakseen valituksen hylkäämisestä tehtyyn päätökseen, jonka maksutoimisto oli lähettänyt heille 30.3.2011. Tässä asiakirjassa erikoislääkäri, jota oli kuultu, katsoi, että asiakirja-aineistosta ilmenevät seikat osoittivat Serena Trampuz de Pretis Cagnodon yli 30 päivää kestäneen sairaalahoidon perustelluksi. Maksutoimisto noudatti tätä lausuntoa ja hyvitti 18.3.2011 päivätyssä maksutositteessa nro 11 Mario Alberto de Pretis Cagnodolle 2 066 euroa ja vähensi tämän määrän hänen vastattavakseen jätetystä kokonaismäärästä. Tämän toimenpiteen jälkeen viimeksi mainitun kantajan vastattavaksi jäi 6 197,98 euroa niiden 28 800 euron majoituskulujen lisäksi, jotka maksutoimisto oli katsonut kohtuuttomiksi.

39 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo antoi 26.11.2011 asianosaisille tiedoksi virkamiestuomioistuimen työjärjestyksensä 56 artiklan mukaisesti päättämät prosessinjohtotoimet, joiden tarkoituksena oli tiettyjen seikkojen selventäminen ja asianosaisten kuuleminen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta, johon komissio on vedonnut vastineessaan.

40 Virkamiestuomioistuimen kirjaamo ilmoitti samassa tiedonannossa asianosaisille, että virkamiestuomioistuin aikoi työjärjestyksensä 77 artiklan nojalla esittää omasta aloitteestaan oikeudenkäyntiväitteen sen perusteella, ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodolla ole oikeussuojan tarvetta erityisesti siitä syystä, että vaikka Serena Trampuz de Pretis Cagnodo oli yksin tehnyt valituksen, maksutosite nro 10 oli Mario Alberto de Pretis Cagnodolle vastainen toimi, ja siitä syystä,

ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodo ensi arviolta voinut saada suoraa etua kyseisen maksutositteen mahdollisesta kumoamisesta, koska sitä ei ollut osoitettu hänelle eikä hän ollut siinä edunsaaja.

41 Asianosaisille määrättiin kolmen viikon määräaika, jonka kuluessa niiden oli ryhdyttävä toimenpiteisiin prosessinjohtotoimenpiteiden johdosta ja esitettävä huomautukset virkamiestuomioistuimen viran puolesta esittämästä oikeudenkäyntiväitteestä, ja asianosaiset noudattivat pyyntöä asetetussa määräajassa.

42 Esittelevä tuomari, jolle virkamiestuomioistuin oli antanut tämän tehtävän työjärjestyksensä 68 artiklan nojalla, tutki mahdollisuuksia päästä kantajien ja komission välillä sovintoon, ja hän ehdotti maaliskuussa 2012 ratkaisua, jolla riita olisi voitu saada päättymään mutta jota asianosaiset eivät hyväksyneet. Ratkaisukokoonpano totesi 26.4.2012 pidetyssä jaoston kokouksessa, että yritys sovintoratkaisun löytämiseksi oli epäonnistunut, ja päätti aloittaa suullisen menettelyn.

43 Kantajien edustaja ilmoitti 21.6.2012 pidetyssä istunnossa virkamiestuomioistuimelle, että hän peruuttaa neljännen vaatimuksen, jonka mukaan maksutosite nro 10 oli kumottava siltä osin kuin siinä ei ollut tunnustettu pitkittyneen sairaalahoidon tarvetta, koska erikoislääkärin, jota oli kuultu maksutoimiston pyydettyä ulkopuolista lääketieteellistä asiantuntijalausuntoa, päätelmien johdosta maksutoimisto oli päättänyt korvata 100 prosenttia Serena Trampuz de Pretis Cagnodon 30 peräkkäisen päivän jälkeisistä sairaalahoidon kuluista.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

44 Ensimmäiseksi komissio ei vaatinut vastineessaan nimenomaisesti, että kanne on jätettävä tutkimatta, mutta esitti epäilyjä tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisestä sen perusteella, että oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä asiaa ajoi vain Serena Trampuz de Pretis Cagnodo, joka ei ole yleiseen sairausvakuutusjärjestelmään kuuluva henkilö, vaikka vain tähän järjestelmään kuuluvalla henkilöllä eli Mario Alberto de Pretis Cagnodolla oli henkilöstösääntöjen 90 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen perusteella oikeus panna hallinnollinen menettely vireille. Komissio jätti asian tältä osin virkamiestuomioistuimen harkintaan.

45 Tämän jälkeen komissio on prosessinjohtotoimiin antamassaan vastauksessa omasta puolestaan toistanut virkamiestuomioistuimen viran puolesta esittämän oikeudenkäyntiväitteen, jonka mukaan Serena Trampuz de Pretis Cagnodolla ei ole oikeussuojan tarvetta, ja nimenomaisesti vaatinut virkamiestuomioistuinta jättämään kanne tutkimatta, koska Mario Alberto de Pretis Cagnodo ei ollut ennen kanteen nostamista tehnyt henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaista valitusta, vaikka riitautettu maksutoimiston maksutosite oli osoitettu ainoastaan hänelle, sillä Anthea-klinikan laskua ei ollut muodollisesti osoitettu hänen puolisolleen.

46 Toiseksi komissio väitti vastineessaan, että kanne on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, ettei se ole työjärjestyksen 35 artiklan mukainen, koska siinä ei esitetä kanteen oikeudellisia perusteita eikä oikeudellisia seikkoja koskevia perusteluja, joihin vedotaan kantajien vaatimusten tueksi.

47 Kolmanneksi kanne on komission käsityksen mukaan jätettävä tutkimatta siksi, että kun siinä erityisesti vaaditaan virkamiestuomioistuinta luokittelemaan Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaus ”vakavaksi”, kantajat pyrkivät siihen, että virkamiestuomioistuin lausuisi lääketieteellisistä seikoista, jotka sellaisinaan jäävät sen toimivallan ulkopuolelle.

48 Neljänneksi komissio katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että kantajat vaativat eräissä vaatimuksissaan virkamiestuomioistuinta antamaan määräyksiä.

49 Kantajat väittävät, että Serena Trampuz de Pretis Cagnodon oikeussuojan tarpeen puuttumista koskeva oikeudenkäyntiväite on perusteeton. Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa nimittäin tarkoitetaan kaikkia niitä, joilla on intressi sen soveltamiseen. Tässä tapauksessa valituksen teki Serena Trampuz de Pretis Cagnodo, jolla ei ole omia tuloja ja jonka toimeentulo riippuu yksinomaan hänen puolisonsa saamasta vanhuuseläkkeestä. Näin ollen kaikki tapahtumat, jotka saattavat vaikuttaa tämän tulonlähteen määrään, kuten terveydenhuoltokuluista johtuvien määrien mahdollinen pidättäminen puolison eläkkeestä, koskevat häntä suoraan ja erikseen. Se, että valituksen teki Serena Trampuz de Pretis Cagnodo yksin, selittyy sillä, että juuri hän oli mukana sairaalahoitoon liittyvissä tapahtumissa ja tunsi yksityiskohdat paremmin kuin Mario Alberto de Pretis Cagnodo. Kantajat toteavat lisäksi, että koska Serena Trampuz de Pretis Cagnodo teki valituksen Mario Alberto de Pretis Cagnodon puolisona, hän ei tehnyt sitä vain omissa nimissään vaan myös viimeksi mainitun nimissä ja lukuun, ja katsovat, että kanne on joka tapauksessa molempien puolisoiden nostama, minkä pitäisi hälventää kaikki epäilyt sekä kummankin oikeussuojan tarpeen osalta että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn sääntöjenmukaisuuden osalta. Kantajat eivät ole ottaneet kantaa komission muihin oikeudenkäyntiväitteisiin.

Virkamiestuomioistuimen arviointi asiasta

50 Aluksi on todettava, että komission väite, jonka mukaan oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä ei noudatettu asianmukaisella tavalla, on virheellinen.

51 Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 ja 2 kohdassa nimittäin säädetään, että jokainen näissä henkilöstösäännöissä tarkoitettu henkilö voi esittää nimittävälle viranomaiselle joko vaatimuksen häntä koskevan päätöksen tekemisestä tai valituksen häntä koskevasta toimenpiteestä. Henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan ensimmäisestä alakohdasta käy lisäksi ilmi, että koska Serena Trampuz de Pretis Cagnodo on entisen virkamiehen puoliso, hänen sairauskulunsa korvataan. Tästä seuraa, että Serena Trampuz de Pretis Cagnodo on henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukainen ”henkilöstösäännöissä tarkoitettu henkilö”.

52 Tämä arviointi vahvistetaan yhteisen säännöstön säännöksissä ja erityisesti sen 12—14 artiklassa, joiden nojalla vakuutetun puoliso on vakuutettu vakuutetun kautta ensisijaisesti, jos hänellä ei ole tuloja ansiotoiminnasta, tai täydentävästi, jos hänellä on ansiotuloja.

53 Pitää paikkansa, että yhteisen säännöstön 27, 28 ja 30 artiklassa annetaan vakuutetuille mahdollisuus esittää ennakkohyväksyntää koskevia hakemuksia, kulukorvaushakemuksia sekä ennakkohakemuksia heidän auttamisekseen selviytymään merkittävistä kuluista.

54 Yhteisen säännöstön 1 artiklassa joka tapauksessa sisällytetään yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän edunsaajien käsitteeseen sekä vakuutetut henkilöt että heidän kauttaan vakuutetut, ja vakuutetun henkilön kautta vakuutetut kirjataan yhteisen säännöstön 26 artiklan mukaan yhteisen järjestelmän keskustoimistoon ja maksutoimistoon samalla tavoin kuin vakuutettu henkilö itse. Se, että maksutosite nro 10 osoitettiin yksin Mario Alberto de Pretis Cagnodolle, johtuu pelkästään siitä, että yhteisen säännöstön 30 artiklan ja yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 4 luvun 1 kohdan mukaan vakuutettu henkilö on yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän maksutoimiston yhteyshenkilö maksusitoumushakemusta tehtäessä. Vaikka tässä tapauksessa maksusitoumushakemuksen teki Serena Trampuz de Pretis Cagnodo, hän teki sen puolisonsa nimissä, mikä mahdollisuus mainitaan itse hakemuskaavakkeessa.

55 Käsiteltävässä asiassa klinikan maksutoimistolle lähettämissä ja tämän maksamissa laskuissa oli Serena Trampuz de Pretis Cagnodon nimi, ja sen jälkeen, kun maksutosite nro 10 oli lähetetty Mario Alberto de Pretis Cagnodolle, ensin mainittu kantaja, joka oli puolisoaan paremmin perillä klinikan palveluihin liittyvistä tosiseikoista, ryhtyi hoitamaan asiaa maksutoimistossa, joka katsoi hänet yhteyshenkilöksi ja saattoi asian lääketieteellisen lautakunnan käsiteltäväksi. Tilanne oli sama, kun Serena Trampuz de

Pretis Cagnodo teki maksutoimiston päätöksestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen. Nimittävä viranomainen nimittäin pyysi valituksen johdosta asiantuntijalääkärin ja hallintokomitean lausuntoa ja saattoi asian myös lääketieteellisen lautakunnan käsiteltäväksi ja sen jälkeen vastasi valitukseen valituksen hylkäämisestä tehdyllä päätöksellä, joka annettiin tiedoksi Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle osoitetussa kirjeessä, jossa hänelle ilmoitettiin, että hän voi nostaa päätöksestä kanteen virkamiestuomioistuimessa kolmen kuukauden kuluessa kirjeen vastaanottamisesta.

56 Virkamiestuomioistuin katsoo näin ollen, että kun komissio itse on oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä pitänyt Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa pätevänä yhteyshenkilönä ja kun otetaan huomioon nemo potest venire contra factum proprium –sääntö, jonka mukaan hallinnon on noudatettava aikaisempia päätöksiään, komissio ei voi tässä vaiheessa väittää pätevästi, ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodolla ollut yksin – asiasta perillä olevana – oikeussuojan tarvetta maksutositteessa nro 10 ollutta laskelmaa koskevien huomautusten esittämisen osalta tai jopa tätä laskelmaa koskevan valituksen osalta. On lisättävä, että siitä, että kantajina olevat puolisot ovat nostaneet kanteen virkamiestuomioistuimessa, väistämättä ilmenee implisiittisesti, että he ovat toimineet yhteisymmärryksessä sekä maksusitoumuspyynnön esittämisajankohtana että oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä, vaikka toimet on toteuttanut Serena Trampuz de Pretis Cagnodo yksin ja omissa nimissään. Tästä seuraa, ettei kannetta ole jätettävä tutkimatta oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn oletetun sääntöjenvastaisuuden vuoksi.

57 Siitä, rikotaanko kanteella mahdollisesti työjärjestyksen 35 artiklan 1 kohdan e alakohtaa, on muistutettava, että kyseisen määräyksen mukaan kanteessa on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja kanteen oikeudelliset perusteet sekä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat perustelut. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nämä seikat on esitettävä riittävän selvästi ja täsmällisesti, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta virkamiestuomioistuin voi ratkaista kanteen tarvittaessa ilman muiden tietojen tukea (asia F–89/09, Gagalis v. neuvosto, tuomio 1.12.2010, 36 ja 37 kohta).

58 Virkamiestuomioistuin toteaa, että tässä tapauksessa kanteen oikeudellisia perusteita sekä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia perusteluja ei ole sellaisinaan esitetty luettelona. Kun kanne luetaan huolellisesti, nämä seikat voidaan kuitenkin löytää sen tekstistä.

59 Koska kannekirjelmän malli, joka on Euroopan unionin tuomioistuimen Curia-internetsivujen virkamiestuomiostuimelle varatussa osassa otsikon ”– – hyödyllisiä tietoja” alla, ei ole asianosaisille pakollinen, virkamiestuomioistuimen on työjärjestyksen 35 artiklan 1 kohdan e alakohdassa asetettujen edellytysten täyttymistä tutkiessaan tulkittava – kunhan kanteen oikeudelliset perusteet sekä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat perustelut ovat tunnistettavissa – tätä määräystä riittävän joustavasti, jotta se noudattaisi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan neljännessä kohdassa, jota saman perussäännön liitteessä I olevan 7 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan asian käsittelyyn virkamiestuomioistuimessa, asianosaisille annettua oikeutta valita vapaasti asianajajansa siitä riippumatta, missä valtiossa asianajajalla on oikeus harjoittaa ammattiaan.

60 Kun otetaan huomioon, ettei kanteen sisältö, jonka komissio väitti olevan puutteellinen, ole tässä tapauksessa estänyt komissiota puolustautumasta, koska se on kyennyt esittämään vastineen, jossa käsitellään sekä asian tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä että sen aineellisia seikkoja, kannetta ei näin ollen ole syytä jättää tutkimatta sen perusteella, että se on työjärjestyksen 35 artiklan 1 kohdan e alakohdan vastainen.

61 Oikeudenkäyntiväitteestä, jonka komissio on esittänyt kanteen kolmannesta vaatimuksesta, jonka mukaan virkamiestuomioistuimen on luokiteltava Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoa edellyttänyt sairaus ja hänelle tehdyt toimenpiteet ”vakaviksi”, on muistutettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka henkilöstösäännöissä säädetyillä oikeussuojakeinoilla ei lähtökohtaisesti voida kyseenalaistaa varsinaisia lääketieteellisiä arviointeja, joita on pidettävä

lopullisina, kun ne on tehty sääntöjenmukaisesti, virkamiestuomioistuimen on riitautettua päätöstä – tässä tapauksessa Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairauden vakavuuden tunnustamisesta kieltäytymistä – tukevia lääketieteellisiä arviointeja kyseenalaistamatta kuitenkin tutkittava, onko nimittävä viranomainen arvioinut tosiseikkoja asianmukaisesti ja soveltanut asiaa koskevia säännöksiä oikein tehdessään riidanalaisen päätöksen (asia F–10/07, Botos v. komissio, tuomio 18.9.2007, 39 ja 40 kohta). Tästä seuraa, ettei kanteen kolmatta vaatimusta pidä jättää tutkimatta komission väitteiden perusteella.

62 Komissio on esittänyt neljännen oikeudenkäyntiväitteen, joka kohdistuu kahteen kanteessa esitettyyn vaatimukseen eli kuudenteen vaatimukseen, jonka mukaan virkamiestuomioistuimen on määrättävä komissio kumoamaan vaatimus 41 833 euron tai jonkin muun mahdollisesti määritettävän sellaisen summan palauttamisesta, jota yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä ei korvaa, ja seitsemänteen vaatimukseen, jonka mukaan virkamiestuomioistuimen on määrättävä, ettei komissio saa viran puolesta vähentää Mario Alberto de Pretis Cagnodon eläkkeestä edellä mainittua määrää tai muuta mahdollisesti määritettävää määrää. Virkamiestuomioistuin toteaa lisäksi, että kantajat vaativat kanteen toisessa vaatimuksessa, että virkamiestuomioistuimen on katsottava ja todettava, ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa kohtaan voida esittää mitään moitetta tai väitettä, joka koskisi Anthea-klinikan laskuttamien majoituskulujen määrää ja maksamista.

63 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuinten ei henkilöstösääntöjen 91 artiklaan perustuvaa laillisuusvalvontaa harjoittaessaan kuulu osoittaa hallintoviranomaiselle määräyksiä tai antaa oikeudellisia selvityksiä (asia F–90/11, BS v. komissio, tuomio 12.12.2012, 100 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, valitus vireillä unionin yleisessä tuomioistuimessa asianumerolla T-83/13 P). Tästä seuraa, että edellä mainitut kolme vaatimusta on jätettävä tutkimatta.

64 On vielä todettava, että kantajat vaativat kanteen ensimmäisessä vaatimuksessa, että virkamiestuomioistuimen on väliaikaisesti lykättävä summien, joita yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä ei korvaa, perimismenettelyn täytäntöönpanoa tai väliaikaisesti kiellettävä komissiota vähentämästä viran puolesta summia Mario Alberto de Pretis Cagnodon eläkkeestä.

65 Näistä vaatimuksista oli kuitenkin kyse kantajien 15.11.2010 nostamassa erillisessä kanteessa, jonka johdosta asiassa de Pretis Cagnodo ja Trampuz de Pretis Cagnodo vastaan komissio annettiin edellä mainittu määräys, jossa nämä vaatimukset hylättiin.

66 Koska nämä vaatimukset on jo hylätty, niitä ei voida saattaa virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi, eikä tämä voi tutkia niitä tässä oikeudenkäynnissä.

67 Kantajat ovat kannetta täydentäessään pyrkineet täsmentämään vaatimuksiaan esittämällä täydentävässä kirjelmässä kolme uutta vaatimusta.

68 Täydentävän kirjelmän ensimmäisen vaatimuksen eli maksutositteen nro 10 kumoamista koskevan vaatimuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisestä ei ole epäilyjä, koska vaatimus sulautuu kanteen kolmanteen, neljänteen ja viidenteen vaatimukseen, mutta asia ei ole näin täydentävän kirjelmän toisesta ja kolmannesta vaatimuksesta, joissa kantajat vaativat virkamiestuomioistuinta kumoamaan 26.1.2010 tehdyn päätöksen ja valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen, sillä näitä kahta vaatimusta ei ollut esitetty kanteen tekstissä.

69 On nimittäin todettava, että koska työjärjestyksen 36 artiklan mukaan kanteen täydentäminen voi koskea vain työjärjestyksen 35 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa, 2 kohdassa ja 5 kohdassa asetettuja edellytyksiä, kanteen kohdetta ei tässä vaiheessa voi laajentaa esittämällä lisää vaatimuksia.

70 Tästä seuraa, ettei täydentävässä kirjelmässä esitettyjä toista ja kolmatta vaatimusta voida ottaa tutkittaviksi.

Asiakysymys

71 Koska kanteen ensimmäinen, toinen, kuudes ja seitsemäs vaatimus sekä kantajien täydentävän kirjelmän toinen ja kolmas vaatimus on jätetty tutkimatta ja kantajat ovat istunnossa luopuneet kanteen neljännestä vaatimuksesta, tutkittaviksi jäävät kanteen kolmas ja viides vaatimus, sellaisina kuin niitä on täsmennetty täydentävän kirjelmän ensimmäisellä vaatimuksella. Virkamiestuomioistuin tutkii ensin kolmannen ja sitten viidennen vaatimuksen, joissa molemmissa vaaditaan kumoamaan 1.10.2009 päivätty maksutosite nro 10, sellaisena kuin tätä on muutettu 18.3.2011 päivätyllä maksutositteella nro 11 (jäljempänä riidanalainen maksutosite).

Täydentävän kirjelmän ensimmäisellä vaatimuksella täsmennetty kolmas vaatimus, joka kohskee riidanalaisesta maksutositteesta ilmenevää maksutoimiston päätöstä, jonka mukaan sairaalahoitokuluista korvataan vain 85 prosenttia, koska Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairautta ei pidetty ”vakavana”

72 Kantajat vetoavat näiden kumoamisvaatimusten tueksi yhteen kanneperusteeseen, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä.

Asianosaisten lausumat

73 Kantajat väittävät, että hallinto teki ilmeisen arviointivirheen kieltäytyessään tunnustamasta, että Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoon johtanut sairaus oli vakava. Kantajat nimittäin toteavat, että kun otetaan huomioon hänelle sairaalahoidon aikana tehdyn kirurgisen toimenpiteen tyyppi, se, että hänelle jouduttiin tekemään toinen, kiireellinen toimenpide, aika, jonka hän oli kuntoutettavana toisella klinikalla, sekä se, että hän joutuu pysyvästi käyttämään liikkuessaan apuvälineenä kainalosauvoja, hänen sairautensa täyttää yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa luetellut edellytykset, joiden perusteella sitä voidaan pitää tässä määräyksessä tarkoitettuna ”vakavana sairautena”. Jos sairaus olisi luokiteltu tällaiseksi, Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitokulujen korvausprosentti olisi ollut 100. Tämän käsityksen tueksi kantajat esittävät kahden erikoislääkärin lausunnot ja julkisen terveyshuollon paikallisyksikön erikoislääkärin antaman todistuksen.

74 Komissio väittää, että päätös, jonka mukaan Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaus ei ole vakava, on tehty sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Komissio viittaa maksutoimiston asiantuntijalääkärin 18.5.2010 antamaan lausuntoon, jossa tämä katsoo, että yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä vahvistetuista neljästä perustavanlaatuisesta kriteeristä kaksi ei täyty tässä tapauksessa.

Virkamiestuomioistuimen arviointi asiasta

75 Henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan sairauskulujen korvausprosentti korotetaan 100:aan erityisesti tuberkuloosin, lapsihalvauksen, syövän, mielisairauden ja muiden sellaisten sairauksien osalta, joiden nimittävä viranomainen katsoo olevan yhtä vakavia. Yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa vahvistetaan kriteerit, joiden perusteella sairautta voidaan pitää vakavana. Tämän määräyksen mukaan vakavina sairauksina pidetään samoja sairauksia kuin ne, jotka luetellaan henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, ja siinä täsmennetään, että sairauksia, ”joiden nimittävä viranomainen katsoo olevan yhtä vakavia”, ovat sairaudet, joissa täyttyvät vaihtelevissa määrin neljä kriteeriä, jotka ovat odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen, kroonisuus, raskaiden diagnostisten ja/tai terapeuttisten toimenpiteiden tarve ja vakavan vamman olemassaolo tai uhka.

76 Tähän on lisättävä, että virkamiestuomioistuin on jo katsonut, että edellisessä kohdassa mainitut kriteerit ovat kumulatiivisia (em. asia Botos v. komissio, tuomion 42 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Näin ollen yhden kriteerin täyttymättä jäämisen vuoksi on perusteltua tehdä päätös, jossa kieltäydytään tunnustamasta vakavaa sairautta. Virkamiestuomioistuin on myös todennut samoista kriteereistä, etteivät ne olleet ilmeisen soveltumattomia tavoitellun päämäärän saavuttamiseen tai virheellisiä tavoitellun päämäärän kannalta, kun päämäärä oli sellaisten sairauksien tunnistaminen, jotka ovat ”yhtä vakavia” kuin henkilöstösääntöjen 72 artiklassa nimenomaisesti mainitut sairaudet (ks. asia F-23/10, Allen v. komissio, tuomio 28.9.2011, 49 kohta).

77 Henkilöstösääntöjen 72 artiklassa nimenomaisesti mainituilla neljällä sairaudella voi nimittäin joissakin tapauksissa olla erityisen vakavia fyysisiä tai psyykkisiä seurauksia, ja ne ovat pitkäaikaisia tai kroonisia sairauksia, jotka edellyttävät raskaita hoitotoimenpiteitä, joiden vuoksi on tarpeellista, että niitä edeltävä diagnoosi on varma, mikä taas edellyttää erityisiä tutkimuksia tai kokeita. Asianomainen henkilö voi myös olla vaarassa vammautua vaikeasti näiden sairauksien takia (ks. em. asia Allen v. komissio, tuomion 50 kohta).

78 Henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdan sanamuodosta itsestään ilmenee lisäksi, että vaikka tapauksessa olisi kysymys jostakin niistä neljästä sairaudesta, jotka mainitaan tässä artiklassa nimenomaisesti, vakaviksi sairauksiksi voidaan luokitella vain erityisen vakavat tapaukset, millä voidaan siten mahdollistaa, että asianomainen pääsee edullisemman järjestelmän piiriin, jota sovelletaan, kun tällainen sairaus on tunnustettu (ks. em. asia Allen v. komissio, tuomion 51 kohta).

79 Kun on kysymys sen tutkimisesta, onko kantajan sairauden vakavuuden tunnustamisesta kieltäytyminen virhe, on muistutettava edellä 61 kohdassa mainitusta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan henkilöstösäännöissä säädetyillä oikeussuojakeinoilla ei lähtökohtaisesti voida kyseenalaistaa varsinaisia lääketieteellisiä arviointeja, joita on pidettävä lopullisina, kun ne on tehty sääntöjenmukaisesti (ks. vastaavasti asia 2/87, Biedermann v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 19.1.1988, 8 kohta ja yhdistetyt asiat T-33/89 ja T-74/89, Blackman v. parlamentti, tuomio 16.3.1993, 44 kohta).

80 Virkamiestuomioistuimen on päätöstä, jonka mukaan sairaalahoitokuista korvataan vain 85 prosenttia, tukevia lääketieteellisiä arviointeja kyseenalaistamatta kuitenkin tutkittava, onko nimittävä viranomainen arvioinut tosiseikkoja asianmukaisesti ja soveltanut asiaa koskevia säännöksiä oikein, kun se on kieltäytynyt tunnustamasta kantajan sairautta vakavaksi (ks. vastaavasti asia T-199/01, G v. komissio, tuomio 7.11.2002, 59 kohta ja asia T-191/01, Hecq v. komissio, tuomio 12.5.2004, 63 kohta).

81 Virkamiestuomioistuimen on lääketieteen alaa koskevaa rajoitettua tuomioistuinvalvontaa harjoittaessaan siis tutkittava, ettei nimittävä viranomainen siinä yhteydessä, kun se kieltäytyi pitämästä kantaja Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoa edellyttänyttä sairautta vakavana, tehnyt ilmeistä virhettä päätellessään tietoonsa saatetuista lääketieteellisistä toteamuksista, joihin virkamiestuomioistuin ei voi ottaa kantaa, jollei hallinto ole ottanut niiden sisältöä huomioon vääristyneellä tavalla, etteivät nämä kriteerit olleet täyttyneet kumulatiivisesti (ks. em. asia Botos v. komissio, tuomion 41 kohta).

82 Tässä tapauksessa nimittävä viranomainen tukeutui valituksen hylkäämisestä tekemässään päätöksessä asiantuntijalääkärin 18.5.2010 antamaan lausuntoon, jossa tämä katsoi, että ”[yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa vahvistetuista] perustavanlaatuisista kriteereistä jää täyttymättä ainakin kaksi eli odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen ja vakavan haitan tai vamman tämähetkinen olemassaolo tai uhka”, ja se vahvisti maksutoimiston päätöksen, jonka mukaan asiassa ei sovelleta vakavia sairauksia koskevaa korvausprosenttia 100 vaan tavallista korvausprosenttia 85. Nimittävä viranomainen ei siis ole tehnyt ilmeistä virhettä päätellessään tietoonsa saatetuista lääketieteellisistä toteamuksista, että yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä määrätyt edellytykset, joiden perusteella sairaus voidaan luokitella vakavaksi ja siihen voidaan näin ollen soveltaa korvausprosenttia 100, eivät täyttyneet.

83 On vielä tutkittava, tukeutuiko maksutoimisto asiantuntijalääkärin lausuntoa noudattaessaan tosiasiallisesti edellä 75 kohdassa lueteltuihin kriteereihin, joiden on täytyttävä, jotta sairaus voidaan luokitella ”vakavaksi”.

84 Oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että verrattuna varsinaisiin lääketieteellisiin arviointeihin, jollaisia esittävät lääketieteellinen lautakunta tai jopa työkyvyttömyyslautakunta, joiden toimintaa ohjaavissa säännöissä taataan osapuolten tasavertaisuus ja objektiivisuus, toimielinten palveluksessa olevien asiantuntijalääkäreiden yksipuolisesti antamissa lausunnoissa ei ole samantasoista taetta osapuolten tasavertaisuudesta (ks. em. asia Allen v. komissio, tuomion 68—70 kohta).

85 Tästä seuraa, että kun virkamiestuomioistuin lausuu päätöksestä, jossa on kieltäydytty tunnustamasta vakavaa sairautta, sen harjoittaman valvonnan on oltava perusteellisempaa kuin valvonnan, jota se kohdistaa päätöksiin, jotka on tehty henkilöstösääntöjen 73 tai 78 artiklan perusteella lääketieteellisen lautakunnan tai työkyvyttömyyslautakunnan osallistuttua asian käsittelyyn. On kuitenkin selvää, ettei tuomioistuimella ole tarvittavaa lääketieteellistä pätevyyttä, jotta se voisi todeta lääketieteellisen arvioinnin päteväksi tai pätemättömäksi tai jopa valita useiden ristiriitaisten lääketieteellisten arviointien välillä (ks. vastaavasti em. asia Allen v. komissio, tuomion 70 ja 71 kohta).

86 Tässä yhteydessä on todettava, että vakavan sairauden kriteerit (odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen, kroonisuus, raskaiden diagnostisten ja/tai terapeuttisten toimenpiteiden tarve, vakavan vamman olemassaolo tai uhka) kuuluvat lääketieteellisten arviointien luokkaan, koska yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän asiantuntijalääkäri tai lääketieteellinen lautakunta eivät ratkaistessaan, onko jokin kriteereistä täyttynyt, tyydy toteamaan tosiseikkoja vaan todella arvioivat näitä, mikä edellyttää lääketieteellistä pätevyyttä (em. asia Allen v. komissio, tuomion 75 kohta).

87 Vaikka tuomioistuimen harjoittama valvonta ei kata varsinaisia lääketieteellisiä arviointeja, kuten sairauden vakavuutta koskevia arviointeja, tuomioistuimen kuitenkin on – kun kantaja, kuten tässä tapauksessa, on riitauttanut hallinnon hänen tilanteestaan tekemän arvioinnin ja arvostelee arvioinnin perustana olevaa lääkärinlausuntoa – varmistuttava siitä, että asiantuntijalääkäri on tutkinut hänen käsiteltäväkseen saatetun tilanteen oikein ja yksityiskohtaisesti. Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että on hallinnon tehtävänä näyttää toteen, että tällainen arviointi on tehty (em. asia Allen v. komissio, tuomion 76 kohta).

88 Asiantuntijalääkäri, jota nimittävä viranomainen oli pyytänyt lausumaan, voitiinko Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle tehtyyn kirurgiseen toimenpiteeseen johtanutta sairautta pitää yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa tarkoitettuna vakavana sairautena, totesi 18.5.2010 antamassaan lausunnossa seuraavaa:

”– –

2) kirurgiseen toimenpiteeseen johtanutta [Serena Trampuz de Pretis Cagnodon] sairautta ei voida yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä ([III] osaston 5 luvun 1 kohta) vahvistettujen kriteereiden mukaan pitää vakavana.

Sairaus on nimittäin ortopedinen – –

Tämän sairaus on jo luonteeltaan sellainen, ettei se lyhennä odotettavissa olevaa elinikää; potilas ei myöskään – edes sairaalahoidon aikana – ole missään vaiheessa ollut hengenvaarassa.

[Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa] hoitaneen ortopedian erikoislääkärin ilmoituksen mukaan (22.3.2010 päivätty kertomus) potilaan tila on tällä hetkellä täysin tyydyttävä.

’Kliininen ja radiologinen tulos on erinomainen’ – –

Vakavan sairauden tunnustamiselle asetetuista perustavanlaatuisista kriteereistä jää täyttymättä ainakin kaksi eli odotettavissa olevan eliniän lyhentyminen ja vakavan haitan tai vamman tämähetkinen olemassaolo tai uhka.”

89 On täsmennettävä, ettei Serena Trampuz de Pretis Cagnodo ole tässä tapauksessa noudattanut yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 3 kohdan mukaista menettelyä, joka koskee hakemuksia, jotka koskevat vakavan sairauden tunnustamista, jonka jälkeen sairauskuluista, joita vakavasta sairaudesta on aiheutunut tunnustamista koskevan hakemuksen liitteenä olevan lääkärintodistuksen päivämäärästä alkaen enintään viiden vuoden ajan, korvataan 100 prosenttia, vaan kyseinen kantaja on maksutositteesta nro 10 esittämissään huomautuksissa ja valituksessaan vain pyytänyt, saadakseen 100-prosenttisen korvauksen pelkistä sairaalahoitokuluista, että nämä kulut aiheuttanutta sairautta pidettäisiin vakavana. Yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa asetettuja neljää kriteeriä on näissä olosuhteissa arvioitava suhteessa Serena Trampuz de Pretis Cagnodon lääketieteelliseen tilanteeseen juuri ennen hänen sairaalahoitoaan.

90 Asiantuntijalääkärin 18.5.2010 antaman lausunnon sanamuodosta kuitenkin ilmenee, että siltä osin kuin on kysymys vakavan vamman olemassaoloa tai uhkaa koskevasta kriteeristä, asiantuntijalääkäri tukeutui yhtäältä lääketieteellisiin tietoihin, jotka sisältyivät kertomukseen, jonka Serena Trampuz de Pretis Cagnodoa hoitanut ortopedian erikoislääkäri oli laatinut 23.3.2010 eli yli vuosi kyseiselle kantajalle tehtyjen kirurgisten toimenpiteiden jälkeen, ja että tätä kriteeriä oli toiseksi arvioitu suhteessa kantajan lääketieteelliseen tilanteeseen, sellaisena kuin se oli toukokuussa 2010, eikä sellaisena kuin se oli helmikuussa 2009 juuri ennen sairaalahoitoa.

91 Tästä seuraa, että ennen Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoa olemassa ollutta vakavan vamman uhan mahdollisuutta ei ole tutkittu sääntöjenmukaisesti.

92 Tämä sovellettavien sääntöjen soveltamisessa tapahtunut virhe ei kuitenkaan voi johtaa maksutoimiston päätöksen, jossa sairaus on jätetty luokittelemasta vakavaksi, kumoamiseen. Asiantuntijalääkärin 18.5.2010 antamasta lausunnosta nimittäin ilmenee myös, ettei kyseinen lääkäri vain tutkinut, oliko vain yksi yleisten täytäntöönpanosäännösten III osaston 5 luvun 1 kohdassa asetetuista neljästä kriteeristä täyttynyt, vaan hän lausui myös toisesta kriteeristä eli odotettavissa olevan eliniän lyhentymisestä. Hän on edellä mainitussa lausunnossa todennut tästä, että serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoon johtanut ortopedinen sairaus on luonteeltaan sellainen, ettei se lyhennä odotettavissa olevaa elinikää, ja ettei kantaja edes sairaalahoidon aikana ollut missään vaiheessa hengenvaarassa.

93 Koska vakavan sairauden tunnustamisen neljä kriteeriä ovat kumulatiivisia ja niiden on välttämättä täytyttävä samanaikaisesti vaikka vain vaihtelevissa määrin, se, että tässä tapauksessa yksi niistä ei täyttynyt, oli näin ollen riittävä peruste Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitoon johtaneen sairauden vakavaksi tunnustamista koskevan hakemuksen hylkäämiselle. Maksutoimisto ei näin ollen tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, kun se kieltäytyi pitämästä kyseisen kantajan sairautta vakavana, koska asiantuntijalääkäri oli 18.5.2010 antamassaan lausunnossa katsonut, ettei kantajan odotettavissa oleva elinikä ollut lyhentynyt.

94 Koska kolmannen vaatimuksen tueksi esitetty aina kanneperuste on perusteeton, ei ole syytä kumota riidanalaisesta maksutositteesta ilmenevää maksutoimiston päätöstä, jonka mukaan sairaalahoitokuluista korvataan vain 85 prosenttia, koska Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairautta ei pidetä ”vakavana”.

Täydentävän kirjelmän ensimmäisellä vaatimuksella täsmennetty viides vaatimus, joka koskee riidanalaisesta maksutositteesta ilmenevää maksutoimiston päätöstä, jossa jätettiin kantajien vastattavaksi 28 800 euroa kohtuuttomina pidetyistä majoituskuluista

95 Kantajat vetoavat tämän vaatimuksen tueksi yhteen kanneperusteeseen, joka koskee hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista ja huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä.

Asianosaisten lausumat

96 Kantajat yhtyvät maksutoimiston arvioon Anthea-klinikan laskuttamien majoituskulujen kohtuuttomuudesta. Heidän mukaansa hinta, joka on arvonlisäveroineen 1 440 euroa päivältä, on täysin ylimitoitettu verrattuna suoritettuihin palveluihin, joihin kuului yhtäältä tavallisen kokoinen yhden hengen huone, jonka perustasoisena kalustuksena oli sairaalasänky ja tuoli ja joka oli samanlainen kuin klinikan kaikki muut huoneet, ja toisaalta ateriapalvelu, joka oli Serena Trampuz de Pretis Cagnodon mielestä arkinen ja aivan keskinkertainen.

97 Siitä, kenen maksettavaksi kuuluu se 28 800 euron osuus majoituskuluista, joita maksutoimisto pitää kohtuuttomina, kantajat väittävät ensinnäkin, että kun otetaan huomioon majoituksesta laskutetun määrän suuruus, maksutoimiston ei olisi pitänyt maksaa tätä määrää Anthea-klinikalle ilmoittamatta siitä ensin heille. Jos he olisivat tienneet tästä, he olisivat voineet vastustaa tällaisen summan maksamista, koska Anthea-klinikka oli ennen sairaalahoitoa ilmoittanut Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle, että majoituskulut ovat 300 euroa päivässä. Maksutoimiston menettelytapa esti kantajia reagoimasta ajoissa ja asetti heidät sen tapahtuneen tosiasian eteen, että maksutoimiston kohtuuttomana pitämä määrä jäi heidän vastattavakseen.

98 Kantajat toteavat toiseksi, ettei hallinto missään vaiheessa ehdottanut heille, että maksutoimistolle olisi ollut hyödyllistä toimittaa kustannusarvio majoituskuluista.

99 Kolmanneksi kantajat katsovat, että maksutoimiston toimintaa ei voida hyväksyä ja että siitä on aiheutunut vakavaa vahinkoa paitsi heille myös ennen kaikkea yhteiselle sairausvakuutusjärjestelmälle, joka joutuu sen johdosta maksamaan aiheettoman maksun. Koska ainoastaan komissiolla on toimivalta ryhtyä Anthea-klinikkaa kohtaan toimenpiteisiin liikamaksun takaisin saamiseksi, sen ei olisi tässä tilanteessa pitänyt vyöryttää tätä summaa kantajien vastuulle.

100 Neljänneksi kantajat väittävät, ettei vahinkoa, joka on aiheutunut siitä, ettei maksutoimisto toiminut huolellisesti, tarkkaavaisesti ja varovaisesti, voida missään tapauksessa lukea heidän syykseen.

101 Komissio pitää kantajien väitteitä perusteettomina.

102 Komissio väittää ensinnäkin, että se, että maksutoimisto velvoitti lääketieteellisen lautakunnan lausunnon saatuaan kantajat vastaamaan kulujen alkuperämaan normaaliin kustannustasoon nähden kohtuuttomaksi katsottavasta majoituskulujen osasta, perustuu yhteisen säännöstön 20 artiklan 2 kohtaan. Komissio muistuttaa tässä yhteydessä, että Mario Alberto de Pretis Cagnodo oli saanut jäljennöksen 5.2.2009 päivätystä kirjeestä, jolla maksutoimisto ilmoitti klinikalle Serena Trampuz de Pretis Cagnodon sairaalahoitokuluja koskevasta maksusitoumuksesta ja jonka mukana oli henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimiston (PMO) tiedote, joka koski korvausten enimmäismääriä ja ennakoiden takaisinperintää ja jossa muistutettiin erityisesti, etteivät yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän maksamat määrät välttämättä olleet henkilöstösääntöjen 72 artiklan mukaisesti korvauskelpoisia vaan ne voitiin sen jälkeen periä takaisin vakuutetulta.

103 Koska Serena Trampuz de Pretis Cagnodo on riitauttanut maksutositteen nro 10, komissio katsoo toiseksi toimineensa huolellisesti varmisteessaan majoitusta koskevat yksityiskohdat ja esittäessään kantajalle riittävät selvitykset. Komissio toteaa lisäksi, että asiantuntijalääkäri saattoi asian yhteisen

säännöstön 41 artiklan mukaisesti käsiteltäväksi lääketieteelliseen lautakuntaan, joka antoi lausuntonsa 10.12.2009 pitämässään kokouksessa. Komission mukaan kyseisen kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että korvauskelpoiset kulut oli laskettu sovellettavan lainsäädännön perusteella niin, että viitearvona on käytetty kulujen alkuperämaan normaalia samantyyppisen majoituksen kustannustasoa.

Virkamiestuomioistuimen arviointi asiasta

104 On selvää, että yhteisen säännöstön 20 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisten etuuksien – kuten sairaalahoidon aikaisten majoituskulujen – osalta, joiden mukaisille korvauksille ei ole vahvistettu enimmäismäärää, kulujen alkuperämaan normaaliin kustannustasoon nähden kohtuuttomaksi katsottava kulujen osaa ei voida korvata. Saman määräyksen perusteella on samoin selvää, että yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän maksutoimisto määrittelee kohtuuttomaksi katsottavan kulujen osan tapauskohtaisesti.

105 Tässä tapauksessa asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että Anthea-klinikan laskuttama hinta 1 440 euroa päivältä on kohtuuton verrattuna tämäntyyppisen palvelun keskimääräiseen normaaliin kustannustasoon Italiassa mutta ennen kaikkea verrattuna Anthea-klinkikan työntekijän Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle ennen tämän sairaalahoitoa suullisesti ilmoittamaan hintaan, joka oli arvonlisäveroineen 300 euroa päivältä. Serena Trampuz de Pretis Cagnodo sisällytti asiakirja-aineistoon tätä koskevan lausunnon, jonka antanut todistaja oli 13.1.2009 hänen kanssaan, kun hän pyysi Anthea-klinikalta tietoja majoituksen hinnasta. Kantajien esittämästä todistajanlausunnosta ilmenee, että edellä mainitun työntekijän suullisesti esittämien tietojen mukaan Anthea-klinikan tuolloinen vuorokausihinta oli 216 euroa, jos potilas oli jaetussa huoneessa ja kuului yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään, ja 300 euroa, jos potilas oli huoneessa yksin ja kuului yksityisen vakuutuksen piiriin.

106 Asianosaiset ovat kuitenkin eri mieltä siitä, kuuluvatko – kuten kantajat väittävät – maksutoimiston kohtuuttomina pitämät 28 800 euron majoituskulut maksutoimiston vastuulle, koska se ei ottanut yhteyttä kantajiin, ennen kuin se maksoi Anthea-klinikan laskun, vai onko Mario Alberto de Pretis Cagnodon vastattava niistä, jolloin ne vähennetään hänen vanhuuseläkkeestään, kuten komissio väittää.

107 Aluksi on todettava, että vakuutettujen mahdollisuus saada yhteisen säännöstön 30 artiklan mukaisesti ennakkoa, jolla heitä autetaan selviytymään merkittävistä kuluista ja jota myönnetään etenkin sairaalamaksuja varten, on kiistaton etu. Sillä, että maksusitoumusta pyytäville yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän edunsaajille lähetetään järjestelmällisesti tiedote, edunsaajia voidaan kannustaa pyytämään erityisesti sairaalasta tietoja heille mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista ja vertaamaan näitä voimassa oleviin yleisiin täytäntöönpanosäännöksiin, jotta he voisivat välttyä huomattavilta kuluilta, joita yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä ei ehkä korvaa ja jotka jäävät siten heidän vastuulleen. Tässä yhteydessä on lisättävä, ettei yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä säädetä sairaalahoidon aikaisten majoituskulujen enimmäismäärästä.

108 Vaikka Serena Trampuz de Pretis Cagnodo oli käsiteltävässä asiassa pyytänyt Anthea-klinikalta tietoja hänelle aiheutuvista majoituskuluista, hän sai vain suullisia tietoja mutta ei mitään asiakirjaa, jolla olisi todistusarvoa. On kuitenkin lisättävä, että vaikka olisi toivottavaa, että vakuutetuilla olisi tällainen asiakirja, sen enempää yhteisessä säännöstössä kuin yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä ei ole säännöstä, jossa heidät velvoitettaisiin hankkimaan asianmukainen kustannusarvio ja toimittamaan se maksutoimistolle maksusitoumuspyynnön kanssa.

109 Kantajia ei näin ollen ei voida arvostella siitä, että he olisivat laiminlyöneet jotakin velvollisuutta tai rikkoneet jotakin oikeussääntöä. On nimittäin todettava yhtäältä, että koska yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä ei ole vahvistettu mitään sairaalahoitoon liittyvien majoituskulujen enimmäismäärää, kantajat eivät voineet verrata Anthea-klinikan heille ilmoittamien kulujen määrää

mahdollisesti korvattavaan määrään. Toisaalta on todettava, että vaikka kantajat olisivat tiedustelleet maksutoimistolta, korvataanko majoituskulut, joiden määrä on 300 euroa päivässä, vastaus olisi joka tapauksessa ollut myöntävä, kun otetaan huomioon, että maksutoimisto on maksutositteen nro 10 mukaan korvannut majoituskuluja 720 euroa päivältä.

110 Komission osalta on todettava, että sille kuuluu kaki tehtävää sairaalahoitokulujen vastattavaksi ottamisen osalta.

111 On todettava yhtäältä, että asetuksen N:o 1605/2002 27 artiklassa, jota yhteisen säännöstön 43 artiklan nojalla sovelletaan analogisesti yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän hallinnointiin, säädetään, että komission on huolehdittava siitä, että tulot ja menot toteutetaan moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti.

112 Yhteisen säännöstön 52 artiklasta ilmenee tältä osin, että komissio hallinnoi yhteistä sairausvakuutusjärjestelmää muiden toimielinten sille siirtämän toimivallan mukaisesti ja on velvollinen vahvistamaan sairauskulujen korvaamista ksokevat säännöt järjestelmän tulojen ja menojen taloudellisen tasapainon säilyttämisen edellyttämällä tavalla. Komission ja laajemmin yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän maksutoimistojen, joiden perustaminen kuuluu komission hallinnointitehtäviin ja joita keskustoimisto valvoo moitteettoman varainhoidon periaatteiden noudattamisen osalta, on hyvän hallinnon periaatteen nojalla siis valvottava tarkasti, etteivät ne käytä yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän varoja sellaisten sairaalahoitolaskujen maksamiseen, joiden määrät ovat ensi arviolta suhteettomia verrattuna samanlaisten palvelujen keskimääräiseen kustannustasoon kulujen alkuperämaassa. Tässä tapauksessa maksutoimistolla oli sijaintipaikkansa vuoksi hyvät mahdollisuudet olla perillä keskimääräisistä hinnoista, joita Italian sairaaloissa perittiin majoituksesta, ja reagoida siihen, että Anthea-klinikka oli tässä tapauksessa laskuttanut 57 600 euroa Serena Trampuz de Pretis Cagnodon 40 päivän majoituksesta.

113 Siltä osin kuin on kysymys sairaalakulujen vastattavaksi ottamisesta, komissiota sitoo toisaalta velvollisuus pitää huolta unionin toimielinten työntekijöistä, jotka ovat yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän edunsaajia.

114 Tämä huolenpitovelvollisuus velvoittaa komissiota ja laajemmin yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän maksutoimistoja siten, että kun ne vastaanottavat Anthea-klinikan maksutoimistolle lähettämän kaltaisen eli hyvin suuren laskun, jossa lääketieteelliset suoritteet on lueteltu ja kuvailtu mutta majoituksesta on laskutettu yksinkertaisesti 1 440 euroa päivältä 40 päivän ajalta täsmentämättä millään tavalla huonetyyppiä tai lisäpalveluja, joiden vuoksi näin suuri summa voisi olla perusteltu, ne eivät saa maksaa laskua välittömästi, vaikka maksusitoumus olisi annettu, vaan niiden on pyydettävä laskun laatineelta sairaalalta kirjallisia tietoja ja ilmoitettava asiasta myös vakuutetulle, jonka maksettavaksi maksutoimisto lopulta useimmissa tapauksissa osoittaa ainakin jonkin prosenttiosuuden laskutetuista sairaalahoitokuluista ja mahdollisesti kohtuuttomina pidetyt kulut kokonaisuudessaan, kuten tässä tapauksessa.

115 Tässä asiassa on todettava, että jos maksutoimisto olisi ottanut yhteyttä kantajiin, ennen kuin se maksoi Anthea-klinikan sille lähettämän laskun, kantajat olisivat voineet ajoissa vedota siihen, että heille ilmoitettu majoituksen hinta oli 300 euroa päivältä.

116 Se, että maksutoimisto toimi niin, että se maksoi laskun esittämättä mitään kysymyksiä, johti sitä vastoin yhtäältä siihen, että yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän menot kasvoivat perusteettomasti, koska sen sijaan, että majoituskuluista olisi korvattu 30 päivältä 85 prosenttia hinnasta, joka oli 300 euroa päivältä, maksutoimisto myönsi korvauksen, jonka määrä on 720 euroa päivältä.

117 Toisaalta on todettava, että kantajat ovat joutuneet vastaamaan paitsi 28 800 euron majoituskuluista, joita maksutoimisto piti kohtuuttomina, myös 15 prosentista 720 euroa päivässä maksaneesta majoituksesta 30 päivältä, vaikka heidän maksettavakseen jäänyt summa olisi ollut huomattavasti pienempi, jos majoitus olisi laskutettu Serena Trampuz de Pretis Cagnodolle ilmoitetun hinnan mukaisesti.

118 On siis todettava, että koska maksutoimisto ja laajemmin komissio eivät ennen laskun maksamista pyytäneet Anthea-klinikalta lisätietoja majoituksesta laskutetusta määrästä eivätkä ilmoittaneet kantajille tästä määrästä, ne loukkasivat hyvän hallinnon periaatetta ja laiminlöivät huolenpitovelvollisuuttaan kantajien osalta.

119 Koska viidennen vaatimuksen tueksi esitetty kanneperuste on perusteltu, riidanalaisesta maksutositteesta ilmenevä maksutoimiston päätös, jossa jätettiin kantajien vastattavaksi 28 800 euroa kohtuuttomina pidetyistä majoituskuluista, on kumottava.

120 Edellä todetun perusteella kanteen kahdeksanteen vaatimukseen sisältyvä kantajien pyyntö asian selvittämistoimien määräämisestä on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

121 Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen työjärjestyksen 2 osaston 8 luvun muiden määräysten soveltamista. Työjärjestyksen 88 artiklassa kuitenkin määrätään, että ”[a]sianosainen, myös asian voittanut asianosainen, voidaan velvoittaa korvaamaan oikeudenkäyntikulut osittain tai kokonaan, jos se katsotaan perustelluksi kyseisen osapuolen menettelyn takia, ottaen huomioon myös tämän menettely ennen asian vireilletuloa, erityisesti siinä tapauksessa, että kyseisen asianosaisen katsotaan aiheuttaneen toiselle asianosaiselle kuluja tarpeettomasti tai haitantekona”.

122 Tässä tapauksessa on todettava, että vaikka edellä esitetyistä perusteluista ilmenee, että kantajat voittavat asian vain osittain niiden vaatimustensa osalta, jotka kohdistuvat riidanalaiseen maksutositteeseen, jolloin komissio häviää asian vain osittain kyseisten vaatimuksen osalta, niistä ilmenee myös, että lainvastaisena pidetty maksutoimiston toiminta on aiheuttanut kantajille lisäkuluja, koska majoituskulut, joista korvattiin 85 prosenttia, olivat huomattavasti korkeammat, kuin mitä kantajat voivat odottaa.

123 Kun otetaan huomioon tämän asian erityiset olosuhteet ja täsmennetään, että työjärjestyksen 88 artiklan soveltamista ei ole rajattu pelkästään tilanteisiin, joissa hallinto on aiheuttanut kantajille kuluja tarpeettomasti tai haitantekona, komission on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan, välitoimimenettelyssä aiheutuneet kulut mukaan lukien, ja se velvoitetaan korvaamaan kantajien oikeudenkäyntikulut, välitoimimenettelyssä aiheutuneet kulut mukaan lukien.

Näillä perusteilla

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Maksutositteesta nro 10, joka on päivätty 1.10.2009, ilmenevä Ispran (Italia) maksutoimiston päätös, jossa jätettiin Mario Alberto de Pretis Cagnadon vastattavaksi 28 800 euroa kohtuuttomina pidetyistä Serena Trampuz de Pretis Cagnadon majoituskuluista, kumotaan.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Euroopan komissio vastaa kaikista omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan kaikki Mario Alberto de Pretis Cagnodon ja Serena Trampuz de Pretis Cagnodon oikeudenkäyntikulut.

Rofes i Pujol Boruta Bradley

Julistettiin Luxemburgissa 16. päivänä toukokuuta 2013.

W. Hakenberg
kirjaaja

M. I. Rofes i Pujol
presidentti